

<http://www.kathimerini.gr/872465/article/epikairothta/perivallon/to-fragma-mesoxwras-ws-ydrohlektriko-ergo>

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

27.08.2016 : 12:11

Το φράγμα Μεσοχώρας ως υδροηλεκτρικό έργο

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΑΛΙΟΣ

Το φράγμα, ενώ τελείωσε τον Απρίλιο του 2001 κοστίζοντας 283 εκατ. ευρώ, δεν τέθηκε ποτέ σε λειτουργία.

Ήταν το έτος 1986 όταν ξεκίνησε να κατασκευάζεται το φράγμα στη Μεσοχώρα Τρικάλων. Επρόκειτο για ένα από τα έργα της -φαραωνικής σύλληψης- εκτροπής του Αχελώου, που αποτέλεσε για τις επόμενες τρεις δεκαετίες βασικό «αφήγημα» της εγχώριας πολιτικής σκηνής προς τους αγρότες της Θεσσαλίας. Το φράγμα τελείωσε τον Απρίλιο του 2001, έχοντας κοστίσει 283 εκατ. ευρώ, αλλά δεν τέθηκε ποτέ σε λειτουργία, καθώς ακολούθησε την τύχη (ή μάλλον καλύτερα... την ατυχία) ολόκληρου του σχεδίου της εκτροπής, με διαδοχικές ακυρώσεις στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η συζήτηση για την «αυτόνομη» λειτουργία του φράγματος της Μεσοχώρας, όχι πια ως κομμάτι της εκτροπής του Αχελώου, αλλά ως αυτόνομο υδροηλεκτρικό έργο τέθηκε για πρώτη φορά το 2010 από την τότε υπουργό Περιβάλλοντος Τίνα Μπιρμπίλη (και μάλιστα σε σύγκρουση με τον τότε υπουργό Υποδομών, Δημήτρη Ρέππα) και ακολούθως από τον υπουργό Περιβάλλοντος Γιάννη Μανιάτη. Με την πρόταση αυτή συνέπλευσε και ο σημερινός υπουργός Πάνος Σκουρλέτης: μιλώντας τον περασμένο Φεβρουάριο σε φορείς της Θεσσαλίας ανακοίνωσε την εγκατάλειψη των έργων της εκτροπής και τη χρησιμοποίηση του φράγματος της Μεσοχώρας ως υδροηλεκτρικό έργο από τη ΔΕΗ.

Στη «Διαύγεια»

Εκτοτε, τα πράγματα έδειχναν να κινούνται... με ρυθμούς αποστακτηρίου ούισκι. Μέχρι που πριν από λίγες ημέρες δημοσιεύθηκε στη «Διαύγεια» απόφαση του κ. Σκουρλέτη, να αναθέσει στον Αιμίλιο Κωμοδρόμο, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (με χρηματοδότηση από το «Πράσινο» Ταμείο) μελέτη για τη διερεύνηση των συνθηκών ευστάθειας στην περιοχή της Μεσοχώρας και τις συνέπειες της πλήρωσης του φράγματος στο χωριό (υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το σχέδιο, ένα μέρος του χωριού θα κατακλυστεί και για τον λόγο αυτό το κομμάτι εκείνο του οικισμού θα μετεγκατασταθεί στο βόρειο άκρο του). «Η ΔΕΗ έχει κατά καιρούς αναθέσει μελέτες για το έργο και τις επιπτώσεις του στη Μεσοχώρα, οι οποίες όμως κατέληγαν σε διαφορετικά συμπεράσματα, σχετικά με το πόσο μεγάλο θα πρέπει να είναι το κομμάτι του χωριού που θα απαλλοτριωθεί», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Κωμοδρόμος. Όπως εξηγεί, συνδυάζοντας στοιχεία όπως το γεωλογικό καθεστώς της περιοχής και οι τιμές σχεδιασμού του έργου, θα εξετάσει την ευστάθεια του οικισμού σε διάφορα σενάρια, όπως η απότομη ταπείνωση του νερού στο φράγμα, η σεισμική δραστηριότητα κ.λπ. και θα προτείνει, αν χρειάζεται, τη λήψη μέτρων.

Επικαιροποίηση

Η υπόθεση του υδροηλεκτρικού φράγματος, βρίσκεται εδώ και καιρό στα χέρια του υπουργείου Περιβάλλοντος. Μετά την αναστολή εργασιών που επιβλήθηκε από το ΣτΕ το 2010 και την απόφαση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων της εκτροπής το 2014, η ΔΕΗ διερεύνησε τη δυνατότητα της απεμπλοκής του φράγματος της Μεσοχώρας από τα έργα της εκτροπής. Μετά την ολοκλήρωση και των σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής των υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς και Θεσσαλίας στα μέσα του 2014, η ΔΕΗ προχώρησε σε επικαιροποίηση της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) την οποία και υπέβαλε στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ στο τέλος του ίδιου έτους.

Ακολούθησε η γνωστή διαδικασία διαβούλευσης, με την υπηρεσία του ΥΠΕΝ να αποστέλλει τη ΜΠΕ για γνωμοδότηση στους φορείς. Σύμφωνα με τη ΔΕΗ, η διαδικασία έκδοσης της κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα εγκριθούν οι περιβαλλοντικοί όροι για τη λειτουργία του φράγματος Μεσοχώρας θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του έτους. Στη συνέχεια θα ξεκινήσει και πάλι η κατασκευή των υπολειπόμενων έργων, τα οποία εκτιμώνται στα 20 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη ΔΕΗ, είναι εφικτό η λειτουργία του έργου να ξεκινήσει εντός του 2018 ή του πρώτου εξαμήνου του 2019.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τον σχεδιασμό, το φράγμα της Μεσοχώρας θα έχει αποθηκευτική ικανότητα 250 εκατ. κυβικών μέτρων νερού και το υδροηλεκτρικό έργο (δύο μονάδες των 80 MW και μια μικρή του 1,6 MW) θα οδηγεί στην παραγωγή 362 GWh ετησίως, αξίας 25 εκατ. ευρώ.

Τα πολλά οφέλη και οι πιθανές συνέπειες

Τα βασικά ερωτήματα που προκύπτουν είναι δύο: Ποιες θα είναι οι συνέπειες και ποια τα οφέλη από τη λειτουργία του φράγματος της Μεσοχώρας; Και, σε δεύτερο επίπεδο, τι αποδεικνύει ότι η εκτροπή του Αχελώου αποτελεί οριστικά παρελθόν ;

Η ΔΕΗ υποστηρίζει ότι τα οφέλη από τη λειτουργία του έργου θα είναι πολλά. Το προφανές είναι η παραγωγή ενέργειας και τα συνεπακόλουθα, διόλου αμελητέα έσοδα (25 εκατ. ευρώ ετησίως). Επιπλέον, η λειτουργία του φράγματος θα βοηθήσει στην εξασφάλιση επάρκειας στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα της χώρας, ιδίως το καλοκαίρι που η ζήτηση είναι αυξημένη. Θα συμβάλει στη μείωση των εισαγόμενων καυσίμων και της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας. Θα βοηθήσει την Ελλάδα στην επιδίωξη των στόχων της για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ενώ με την σημαντική αποθηκευτική ικανότητα των 250 εκατ. κυβικών μέτρων νερού θα συμβάλει καθοριστικά στην αντιπλημμυρική προστασία των κατάντη περιοχών και θα παρέχει τη δυνατότητα ενίσχυσης της εξυπηρέτησης των αρδευτικών και υδρευτικών αναγκών της περιοχής. Τέλος, σύμφωνα πάντα με τη ΔΕΗ, το έργο έχει τη στήριξη της τοπικής κοινωνίας, που επιθυμεί την ολοκλήρωσή του.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, πάντως, που για δεκαετίες πολέμησαν με επιτυχία την εκτροπή στο ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της χώρας, δεν μοιράζονται τον ενθουσιασμό της ΔΕΗ. «Η κυριότερη επίπτωση από τη λειτουργία του φράγματος της Μεσοχώρας θα είναι η καταστροφή του τελευταίου φυσικού οικότοπου της άγριας πέστροφας στην Ελλάδα», λέει η Θεοδότη Νάντσου, υπεύθυνη περιβαλλοντικής πολιτικής στην οργάνωση WWF Ελλάς. «Οι τεχνητές λίμνες δεν δημιουργούν νέους βιοτόπους σε περιοχές με μεγάλες κλίσεις όπως η συγκεκριμένη. Αντίθετα, οι αυξομοιώσεις στη στάθμη του νερού και η αλλαγή του τύπου του οικοσυστήματος εξαφανίζει είδη και δεν επιτρέπει να αναπτυχθεί ζωή στις όχθες».

Το μεγάλο ερώτημα, πάντως, παραμένει: πώς εξασφαλίζει η Πολιτεία ότι το φαραωνικό σχέδιο της εκτροπής αποτελεί οριστικά παρελθόν; Ερωτώμενος τον Φεβρουάριο από την «Κ», σχετικά με την αποκατάσταση της περιοχής της Συκιάς (όπου είχε ξεκινήσει η κατασκευή φράγματος) και την καταστροφή της ημιτελούς σήραγγας εκτροπής, ο κ. Σκουρλέτης είχε θέσει ζήτημα χρηματοδότησης. «Θα πρέπει να δούμε το θέμα της αποκατάστασης της περιοχής. Πώς μπορεί να γίνει, πού θα βρούμε πόρους», ανέφερε τότε. Η ΔΕΗ υποστηρίζει ότι ο διαχωρισμός της περιβαλλοντικής αδειοδότησης της Μεσοχώρας αποδεικνύει ότι το έργο «αποκόπηκε» από τα σχέδια της εκτροπής. Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις όμως διατηρούν επιφυλάξεις (με δεδομένες ίσως... και τις συχνές εναλλαγές υπουργών και κυβερνήσεων τα τελευταία χρόνια).

«Για εμάς, δεν έχει τεθεί θέμα διακοπής της εκτροπής, γιατί δεν έχουν σφραγιστεί τα εργοτάξια στη Συκιά», λέει η κ. Νάντσου. «Αρα δεν μπορούμε να μιλάμε μόνο για τη Μεσοχώρα, γιατί το έργο ήταν "δεμένο" με την εκτροπή. Η δήλωση του υπουργού από μόνη της δεν αποτελεί εγγύηση».